

Raport z audytu dostępności dla Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie

Raport został opracowany w ramach umowy na WYKONANIE AUDYTU DOSTĘPNOŚCI INFRASTRUKTURY ORAZ PROCEDUR I DOKUMENTÓW WSPA W LUBLINIE DLA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH z dnia 06.03.2020

Spis treści

Wprowadzenie	3
Rekomendacje.....	9
Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem ...	9
Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom z schorzeniami narządu wzroku. Dotyczy to również pochylni przy głównym wejściu do budynku.....	10
Oznaczenie kontrastowe szklanych elementów drzwi wejściowych oraz szyb w bufecie na parterze.	12
Wyposażenie recepcji/punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną	12
Równomierne ustawienie mebli (stoliki, krzesła, elementy wiszące itp.) na niektórych korytarzach tak aby nie utrudniały poruszania się po korytarzach i nie zawężyły wymaganej szerokości korytarza (1,2 m)	15
Poprawa dostępności strony internetowej oraz informacji umieszczanych na panelach elektronicznych, gablotach, tabliczkach itp.	15
Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego	20
Podsumowanie	21

Wprowadzenie

Przedmiotem raportu jest ocena dostępności architektonicznej obiektu WSPA w Lublinie wraz z rekomendacjami zmian poprawiających dostępność obiektu oraz zapewnianych usług oraz audyt dostępności procedur i dokumentów opracowanych i zatwierdzonych na Uczelni.

Przedmiotem opracowania jest:

1. Określenie istniejącego poziomu dostępności budynku, otoczenia zewnętrznego;
2. Określenie rekomendacji racjonalnych działań / usprawnień wpływających na poprawę użyteczności budynku przez osoby o ograniczonej mobilności i percepcji, w tym osób z niepełnosprawnościami (wzroku, słuchu, ruchu). Działania te mogą odnosić się zarówno do likwidacji fizycznych barier, jak poprawy sposobu zarządzania budynkiem w danej placówce;

Rekomendacje zmian, o których mowa rozumiane są jako:

- znacznie poprawiające dostępność czyli dostęp wraz z możliwością użytkowania przez osoby o ograniczonej mobilności i percepcji do wszystkich podstawowych funkcji obiektu i jego otoczenia na równi ze wszystkimi, zgodnie z definicją „projektowania uniwersalnego” lub
- wymagają natychmiastowego wprowadzenia, gdyż na przykład dotyczą sytuacji, w której istnieje zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników budynku

W zakresie audytu dostępności architektonicznej przeprowadzono część wstępną: tzn.

wizytę terenową obiektu, otoczenia zewnętrznego przy udziale minimum 1 eksperta oraz przy wsparciu **testera z niepełnosprawnością, to jest minimum 1 osoby poruszającej się na wózku lub 1 osoby niewidomej**. Wykonano dokumentację zdjęciową całego obiektu a zdjęcia z miejsc objętych wskazaniem rekomendacyjnymi stanowią załączniki do niniejszego raportu

Ocenę dostępności obiektu dokonano w oparciu o:

- a) metodologię określoną we **Wzorcowym Opisie Dostępności** – dokument stanowiący listę kontrolną do przeprowadzenia analizy ścieżki dostępu.

b) definicję dostępności, że wymagane jest zapewnienie dostępu wraz z możliwością użytkowania przez osoby o ograniczonej mobilności i percepcji do wszystkich podstawowych funkcji obiektu i jego otoczenia na równi ze wszystkimi, zgodnie z definicją „projektowania uniwersalnego”

c) Standardy dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami” - uwzględniając koncepcję uniwersalnego projektowania – poradnik. Wydany przez Ministerstwo Infrastruktury i Budownictwa, jako kodeks dobrych praktyk. Warszawa. Data wydania 11.2017. Dostęp online: <http://mib.gov.pl/files/0/1798135/StandardyDostepnosci.pdf> oraz Ustawa Prawo Budowlane oraz rozporządzenia wykonawcze ws. Warunków technicznych Opracowany audytu dostępności budynku lub projektu zawiera dokumentację fotograficzną wraz z następującymi elementami:

- a) uproszczony plan sytuacyjny wraz z przyległym terenem;
- b) opis wyników oceny dostępności zgodnie z metodologią określoną we Wzorcowym Opisie Dostępności i w oparciu o przeprowadzone przez Wykonawcę wizyty terenowe;
- c) rekomendacje poprawiające dostępność.

Przy przeprowadzaniu audytu użyto własnej matrycy dostępności tożsamej co do zawartości z Wzorcowym Opisem Dostępności.

Dla ocenianego obiektu przeprowadzono ocenę poniżej wymienionych obszarów pod kątem dostępności:

- a) Otoczenia zewnętrznego rozumianego jako:
  - trasę dojścia do budynku;
  - wyposażenie na trasie dojścia;
  - oznaczenia, tablice informacyjne
  - oświetlenie
- b) Parkingu dla osoby z niepełnosprawnościami rozumianego jako:
  - typ parkingu
  - parametry miejsca parkingowego
  - odległość miejsca parkingowego dla OzN od wejścia

- przestrzeń manewrową na ciągu pieszym
- usprawnienia / dostępność pod kątem niepełnosprawności ruchowej, wzrokowej, słuchowej
- zastosowane materiały wykończeniowe
- wyposażenie
- oznakowanie miejsca postojowego
- oświetlenie
- sygnalizację do przywołania pomocy

c) Wejścia do budynku rozumiane jako:

- dojście do budynku
- wejścia do budynku
- przedsionek, drzwi wejściowe i wewnętrzne
- oświetlenie
- sygnalizację do przywołania pomocy

d) Komunikacji poziomej w budynku rozumianej jako:

- recepcji / punktu informacyjnego
- dostępne przestrzenie i korytarze w budynku
- parametry przestrzeni manewrowej
- usprawnienia / dostępność pod kątem niepełnosprawności ruchowej, wzrokowej, słuchowej
- zastosowane materiały wykończeniowe
- wyposażenie
- oznaczenia / tablice informacyjne
- oświetlenie
- sygnalizacja w budynku

e) Komunikacji pionowej w budynku rozumianej jako:

- windy
- schody wewnętrzne
- parametry przestrzeni manewrowej

- oznaczenia / tablice informacyjne
- oświetlenie

f) Pomieszczeń sanitarnych, w toalet dla OzN rozumianych jako:

- dostępność toalet dla OzN
- drzwi do toalet dla OzN
- parametry przestrzeni manewrowej
- zastosowane materiały wykończeniowe
- wyposażenie toalet dla OzN
- oznaczenia / tablice informacyjne
- oświetlenie

g) Pomieszczeń typu audytoryjnych, do pracy, innych wynikających ze specyfikacji obiektu rozumiane jako:

- dostępność pomieszczeń do pracy, innych dla OzN
- parametry przestrzeni manewrowej
- drzwi do pomieszczeń
- zastosowane materiały wykończeniowe
- wyposażenie pomieszczeń
- oznaczenia / tablice informacyjne
- oświetlenie

h) Ochrony przeciwpożarowej

Wyniki audytu zostały zaprezentowane **w załączniku nr 1** do niniejszego raportu.

2. W zakresie audytu dostępności procedur i dokumentów audytem objęto dostępność dokumentów obowiązujących na Uczelni: statut, Regulaminy, zarządzenia, wytyczne i inne wynikające z funkcjonowania uczelni wyższej oraz dokumentację Biura ds. osób niepełnosprawnych oraz Działu Toku Studiów.

Ustalenie stanu faktycznego.

Statut, regulaminy i inne dokumenty obowiązujące na uczelni są dostępne na stronie internetowej. Jednak sposób ich prezentacji nie dla każdego jest dostępny. Dokumenty załączone w postaci skanu nie są dostępne dla osób niewidomych, które chciałyby odczytać dany tekst przy pomocy specjalistycznych czytników.

Statut – Statut uczelni wprowadzony uchwałą zarządu nr 1 z dnia 15.12.2016 Spółki Centrum Kształcenia Menagerów Przemysłowych Sp. z o.o. w Lublinie zawiera zapisy, mówiące o tym iż zadaniem uczelni jest krzewienie i umacnianie wśród pracowników i studentów postaw polegających na podmiotowym traktowaniu drugiego człowieka, poszanowaniu praw i wolności, wzajemnej życzliwości i akceptacji odmienności.

W Instytucji działa Pełnomocnik Rektora ds. Osób niepełnosprawnych. Na podstawie Uchwały nr 83/R/2015-2016 Rektora Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie z dnia 30.08.2016 powołano na to stanowisko Panią Dr Małgorzatę Jedynak. Pełnomocnik pełni nadzór i zarządza Biurem ds. osób niepełnosprawnych (BON), którego zakres określony jest w regulaminie stanowiącym załącznik nr 2 do zarządzenia nr 83/R/2015-2016. W BON zatrudniona jest jedna osoba na ½ etatu

W oficjalnych dokumentach uczelni można znaleźć zapisy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami w dostępie do edukacji. Uchwała nr 300/2012 Senatu WSPiA z dnia 18.04.2018 w sprawie przyjęcia regulaminu studiów w par. 19 zawiera zapisy dotyczące udogodnień dla osób niepełnosprawnych związanych z wyrównywaniem szans tych osób w dostępie do edukacji. Zapisy obejmują udogodnienia w zakresie kształcenia oraz funkcjonowania w obrębie uczelni <https://wspa.pl/uczelnia/statut-i-regulaminy/>

Analizie poddano również inne dokumenty uczelni tj. Zarządzenie nr 72/R/WSPA/2016-2017 Rektora WSPiA w Lublinie z dnia 12.09.2017 w sprawie wprowadzenia Kodeksu Etyki Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Administracji w Lublinie. Zapisy Kodeksu wprowadzają normy etycznego działania a wśród nich braku tolerowania dyskryminacji i zapewnienie pracownikom uczelni godnych warunków zatrudnienia

Rekomendacje

Poniżej przedstawione zostały rekomendacje, które są efektem przeprowadzonych działań monitoringowych.

Treść Rekomendacji 1

Rozpoczęcie procesu wyznaczenia i oznakowania zgodnie z obowiązującymi przepisami jednego stanowiska postojowego dla pojazdów osób z niepełnosprawnością na parkingu przed budynkiem

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

Brak miejsca parkingowego lub jego niewłaściwe oznakowanie może być problemem dla osób z niepełnosprawnością. Zadbanie o miejsce postojowe jest też dobrą praktyką i wyrazem realizacji szeroko rozumianej włączającej polityki społecznej oraz wyrazem dbałości o klienta poprzez odpowiedź na jego potrzeby. W obrębie parkingów wybranych znajdujących się przy Uczelni miejsca parkingowe nie są dostatecznie oznakowane.

Konieczność aktualizacji znaku poziomego wynika z wprowadzenia rozporządzenia Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (**Dz. U. z 2015,poz.1314**)

Sposób wykorzystania rekomendacji

Institucja w obrębie parkingu powinna wyznaczyć miejsca postojowe dla pojazdów osób z niepełnosprawnością. Minimum 1 miejsce w wybranej jednostce. Przyszłe oznakowanie będzie zgodne z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (**Dz. U. z 2015,poz.1314**)

Realizując działanie warto uwzględnić rozwiązania (w tym wykorzystywane już standardy-dobre praktyki) opisane m.in. w :

1. *Standardy dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami uwzględniając koncepcję uniwersalnego projektowania – poradnik*. Ministerstwo infrastruktury i budownictwa, Warszawa 2017. **Rozdział 2, str.9-13**

https://www.miiir.gov.pl/media/51693/Standardy_Dostepnosci.pdf

2. Wytyczne w zakresie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w funduszach unijnych na lata 2014-2020. Załącznik nr 2. Standardy dostępności dla polityki spójności 2014-2020 VII. Standard architektoniczny Rozdział 1. Stanowiska postojowe dla samochodów osób z niepełnosprawnościami **str.165-168**.

<http://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytyczne-w-zakresie-realizacji-zasady-rownosci-szans-i-niedyskryminacji-oraz-zasady-rownosci-szans/>

Ale także:

- rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach (**Dz. U. z 2015,poz.1314**)
<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20150001314>
- 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422, z późn. zm.).

Treść Rekomendacji 2

Rozpoczęcie procesu zwiększania dostępności budynku poprzez wprowadzenie rozwiązania (oznaczenie stopnia biegu schodów wejściowych i wewnętrznych) ułatwiającego pokonywanie schodów w szczególności osobom z schorzeniami narządu wzroku. Dotyczy to również pochylni przy głównym wejściu do budynku

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

W budynkach użyteczności publicznej schody powinny być oznaczone m.in. : wizualnie – kontrastowo oznaczone krawędzie stopni lub poprzez zmianę faktury, odcienia lub barwy. Brak różnicy w fakturze lub kolorze może utrudniać osobom w szczególności z schorzeniami wzroku (ale także osobom starszym) sprawne poruszanie się po stopniach. W przypadku braku windy oraz uwzględniając jakość oświetlenia takie oznaczenie zwiększy bezpieczeństwo korzystania z schodów wszystkim jego użytkownikom. Brak oznaczenia zmiany faktury na etapie budowy schodów można rozwiązać poprzez oznaczenie pierwszego i ostatniego stopnia pasem kontrastowym zarówno na stopnicy jak i podstopnicy, aby były widoczne przy wchodzeniu, jak i schodzeniu po schodach. Dotyczy do schodów zewnętrznych i wewnętrznych ciągach komunikacyjnych badanego budynku

Sposób wykorzystania rekomendacji

Przygotowanie i zaplanowanie działań mających na celu poprawę widoczności schodów wejściowych i wewnętrznych poprzez oznaczenie pierwszego i ostatniego stopnia pasem kontrastowym (taśmą kontrastową) zarówno na stopnicy jak i podstopnicy.

Działanie to może być przeprowadzone podczas spotkania konsultacyjnego, jako element działań praktycznych podczas omawiania tzw. „małych barier architektonicznych”, których niwelowanie czy unikanie w przyszłości nie wiąże się z modernizacją przestrzeni publicznej a świadomym planowaniem zakupów czy prowadzeniem prac konserwatorskich.

Informacje nt. oznakowania schodów dostępna jest m.in. w:

- **Standardy dostępności budynków dla osób z niepełnosprawnościami uwzględniając koncepcję uniwersalnego projektowania** – poradnik. Ministerstwo infrastruktury i budownictwa, Warszawa 2017; Komunikacja pionowa budynku. Schody. Oznaczenia str.35
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1422) § 306 ust. 2

- rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z 26 września 1997 r. w sprawie ogólnych przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy

Treść Rekomendacji 3

Oznaczenie kontrastowe szklanych elementów drzwi wejściowych oraz szyb w bufecie na parterze

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

Szklane drzwi wejściowe nie są oznaczone kontrastowo tzn. nie zawierają elementów kolorystycznych naklejonych na szyby. Podobna sytuacja jest w wydzielonym bufecie na parterze. Ogromne przeszklone ściany nie są oznaczone kontrastowymi kolorami co może stwarzać zagrożenie dla osób niedowidzących.

Sposób wykorzystania rekomendacji

Oznaczenie kontrastowe szklanych drzwi wejściowych, oraz szklanych ścian w bufecie na parterze poprzez naklejenie odpowiednich wyróżników tak aby były one również widoczne dla osób z zaburzonym narządem wzroku.

Treść Rekomendacji 4

Wyposażenie recepcji/punktów informacyjnych w stanowiskową pętlę indukcyjną

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

Punkty informacyjne czy recepcje w badanej jednostce nie były wyposażone w pętlę indukcyjną. Do prawidłowego słyszenia osoby niedosłyszące, korzystające z aparatów słuchowych, potrzebują nie tyle głośniejszego sygnału, ale wyeliminowania zakłóceń i zniekształceń zewnętrznych, a w szczególności pogłosu, który aparat słuchowy dodatkowo zwiększa. Stosowanie pętli indukcyjnej w biurach/punktach obsługi klienta daje osobom słabosłyszącym komfort rozumienia przekazywanych przez pracownika informacji, dźwięk jest w pełni dopasowany do ubytku słuchu. Pozwala to na ich samodzielne funkcjonowanie

w społeczeństwie, partycypowanie w życiu publicznym bez konieczności korzystania z pomocy osób trzecich. Eliminuje to również dodatkowy stres związany z wizytą w urzędzie.

Sposób wykorzystania rekomendacji

Pętla indukcyjna jest potoczną nazwą systemu wspomaganie słuchu. Umożliwia ona odbiór osobom niedosłyszącym posiadającym aparat słuchowy z cewką indukcyjną (symbol "T" na aparacie słuchowym - obecnie 90% aparatów posiada wbudowaną cewkę indukcyjną) na odbiór nieskazitelnie czystego oraz wyraźnego dźwięku niezależnie od ustawień głośności systemu nagłośnieniowego w obiekcie, w którym zainstalowana jest pętla indukcyjna dla osób słabosłyszących. Pętla indukcyjna stosowana jest w instytucjach publicznych, salach konferencyjnych, kinach, muzeach, kościołach, salach lekcyjnych, transporcie publicznym itp.

Badania pokazują, że zrozumiałość mowy dzięki pętli może wzrosnąć o 70-100%. Z tego powodu pętle indukcyjne są podstawą dostępności obiektów dla osób słabosłyszących.

System wspomaganie słuchu z pętlą indukcyjną składa się z odpowiednio zainstalowanego w pomieszczeniu przewodu tworzącego pętlę oraz ze specjalnego wzmacniacza pętli indukcyjnej. Do wzmacniacza podłączone jest źródło dźwięku – mikrofon, system nagłośnieniowy sali, CD, telewizor itp. Dzięki pętli indukcyjnej użytkownik aparatu słuchowego może cieszyć się wyraźnym, użytecznym sygnałem, bez żadnych zakłóceń i zniekształceń z zewnątrz.

W biurach/punktach obsługi klienta wystarczy montaż małej pętli indukcyjnej - tzw. pętli okienkowej. Taka pętla działa wyłącznie w zasięgu miejsca (lub okienka) przebywania osoby słabosłyszącej. Pętle okienkowe instalowane w punktach informacyjnych są niewielkie i stosunkowo niedrogie (obecnie kosztują ok. 1500 zł).

Pętla indukcyjna będzie dawała maksymalne korzyści, o ile będzie zaprojektowana i zainstalowana zgodnie z wymaganiami normy PN EN 60118-4:2007. Polska Fundacja Osób Słabosłyszących jako jedyna organizacja w kraju wydaje certyfikat zaświadczaający prawidłowe działanie pętli zgodnie ze standardami European Federation of Hard of

Hearing People (EFHOH – Europejskiej Federacji Osób Słabosłyszących). System powinien być kontrolowany i certyfikowany przez organizację osób słabosłyszących lub działającą na rzecz takich osób z ramienia EFHOH - w Polsce jest to Polska Fundacja Osób Słabosłyszących. Pętla indukcyjna powinna być prawidłowo oznakowana, a personel obiektu powinien być należycie przeszkolony w zakresie obsługi pętli oraz wyjaśniania osobom słabosłyszącym, w jaki sposób mogą z pętli skorzystać. Tylko wtedy, gdy będą spełnione powyższe wymagania, możemy mieć pewność, że pętla indukcyjna da maksymalne korzyści i spełnia swoje zadanie.

KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z REALIZACJI DZIAŁANIA

Pętle indukcyjne, obok informacji wizualnych, oznakowań obiektów, błyskowych systemów alarmowych i sygnalizacyjnych, zapewniają osobom słabosłyszącym dostępność przestrzeni publicznej. Są to rozwiązania ekonomiczne, ponieważ z jednego urządzenia może korzystać nieograniczona liczba osób. Ze względu na to, że odbiornikiem jest aparat słuchowy petenta, nie ma konieczności stosowania kosztownych i mało higienicznych odbiorników zewnętrznych.

Do prawidłowego słyszenia osoby niedosłyszące, korzystające z aparatów słuchowych, potrzebują nie tyle głośniejszego sygnału, ale wyeliminowania zakłóceń i zniekształceń zewnętrznych, a w szczególności pogłosu, który aparat słuchowy dodatkowo zwiększa. Stosowanie pętli indukcyjnej w biurach/punktach obsługi klienta daje osobom słabosłyszącym komfort rozumienia przekazywanych przez pracownika informacji, dźwięk jest w pełni dopasowany do ubytku słuchu. Pozwala to na ich samodzielne funkcjonowanie w społeczeństwie, partycypowanie w życiu publicznym bez konieczności korzystania z pomocy osób trzecich. Eliminuje to również dodatkowy stres związany z wizytą w urzędzie.

VI. WIĘCEJ INFORMACJI

Więcej informacji na temat pętli indukcyjnej i dostosowania przestrzeni publicznej do potrzeb osób słabo słyszających można znaleźć np.:

- <http://pfos.org.pl/> - Polska Fundacja Osób Słabosłyszących jest organizacja założoną w 2012r., zajmującą się szeroko rozumianą działalnością na rzecz osób dotkniętych dysfunkcją narządu słuchu. Obecna siedziba Fundacji mieści się w Warszawie. Fundacja zajmuje się m. in. montowaniem pętli indukcyjnych na zamówienie (dochód z montażu każdej pętli przeznaczany jest na działania Fundacji), dostarcza systemy wspomaganie słuchu na konkretne wydarzenia, imprezy, konferencje itp., prowadzi na zlecenie tzw. warsztaty antydyskryminacyjne dla studentów lub personelu firm i instytucji, podczas których uczestnicy mogą zdobyć podstawową wiedzę na temat problemów, na jakie napotykają osoby słabo słyszące,
- <http://www.petleindukcyjne.pl> – na stronie można znaleźć informacje dot. działania pętli indukcyjnych, przewodnik po systemach wspomagających słuch.

Treść Rekomendacji 5

Równomierne ustawienie mebli (stoliki, krzesła, elementy wiszące itp.) na niektórych korytarzach tak aby nie utrudniały poruszania się po korytarzach i nie zawężyły wymaganej szerokości korytarza (1,2 m)

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

W niektórych ciągach komunikacyjnych meble ustawione nierównomiernie, raz z lewej raz z prawej strony co może być przeszkodą w pokonywaniu tych korytarzy przez osoby na wózkach lub też osoby niedowidzące

Sposób wykorzystania rekomendacji

Meble (stoliki, krzesła, elementy wiszące itp.) powinny być tak rozmieszczone aby nie utrudniały poruszania się po korytarzach i nie zawężyły wymaganej szerokości korytarza (1,2 m). Zaleca się aby były one np. tylko po jednej stronie korytarze z zachowaniem wymaganej odpowiedniej wolnej szerokości.

Treść Rekomendacji 6

Poprawa dostępności strony internetowej oraz informacji umieszczanych na panelach elektronicznych, gablotach, tabliczkach itp.

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

Informacje umieszczone w gablotach, tabliczkach itp. umieszczone w przestrzeni budynku są nieczytelne – zbyt wysoko i zbyt mała czcionka.

Strona internetowa nie spełnia wymogów WCAG. Wynik uzyskany przy pomocy walidatora utilitia.pl jest na poziomie 3.2 na maksymalnie 10 pkt.

Wynik testu:

„3,2 / 10,0 Twój wynik

udane: 2 / nieudane: 3

Analizowana strona nie spełnia wybranych przez Ciebie kryteriów dostępności.

Poziom walidacji - A WCAG

Walidacja HTML-a

błędów: 17

Walidacja CSS-a

błędów: 3330

Walidacja poprawności nagłówków

błędów: 1

Dostępność bez javascriptu

OK

Poziom walidacji - AA WCAG

Kontrast elementów tekstowych

OK

Poziom walidacji - AAA WCAG

Walidacja poprawności nagłówków

błędów: 1

Sposób wykorzystania rekomendacji

W miarę możliwości można zastosować jednej z 25 zaleceń dla dostępności dla serwisów internetowych:

1. Wszystkie elementy graficzne powinny mieć zwięzły tekst alternatywny (alt), który opisuje co znajduje się na grafice lub, jeśli grafika jest odnośnikiem – dokąd prowadzi ten odnośnik. Jeśli grafiki są czysto dekoracyjne, powinny mieć „pusty atrybut alt”.
2. Należy unikać animowanych elementów, poruszających się tekstów, ponieważ rozpraszają one wszystkich użytkowników nie tylko niepełnosprawnych. Niektóre, szczególnie agresywnie i szybko animowane grafiki, mogą stanowić zagrożenie dla osób cierpiących na padaczkę fotogenną!
3. Wszystkie pliki dźwiękowe (audycje, wywiady, wykłady) powinny być uzupełnione o transkrypcję tekstową. Odtwarzacze tych plików zamieszczone na stronie powinny dać się obsłużyć za pomocą klawiatury i być dostępne dla osób niewidomych.
4. Wszystkie pliki wideo powinny być uzupełnione o napisy dla osób niesłyszących. Odtwarzacze powinny być dostępne dla osób niewidomych i osób korzystających wyłącznie z klawiatury.
5. Wszelkie pliki multimedialne i Flash powinny być dostępne lub udostępnione w postaci alternatywnej.
6. Pliki PDF, Word i inne popularne pliki do ściągnięcia powinny być przygotowane jako dostępne. Np. pliki PDF powinny mieć strukturę, która pomaga osobom niewidomym przeglądać takich dokumentów.
7. Teksty zamieszczone w serwisie powinny być napisane w miarę możliwości w jak najprostszym sposobie, tak aby dostęp do nich miały mniej wykształcone osoby a także osoby z upośledzeniem intelektualnym.
8. Teksty powinny być opublikowane w czytelny sposób – podzielone na paragrafy, listy i inne sekcje; nie justowane do prawej strony; skróty literowe powinny być rozwinięte w pierwszym wystąpieniu na każdej stronie. Tekst powinien być uzupełniony o nagłówki (h1-h6) aby osoby niewidome mogły sprawnie przejść do interesującej ich sekcji.
9. Nawigacja (menu) powinna być spójna, logiczna i niezmienna w obrębie serwisu. Nawigacja w obrębie całego serwisu powinna być dostępna z poziomu klawiatury.
10. Wszystkie elementy aktywne, takie jak odnośniki, banery czy pola formularza powinny mieć wyraźny wizualny fokus (zwykle w postaci ramki widocznej w trakcie nawigacji po stronie klawiszem TAB). Zaleca się wzmocnienie domyślnego fokusa, tak, aby był dobrze widoczny także dla osób niedowidzących.

11. Wszystkie odnośniki powinny być unikalne i zrozumiałe, także poza kontekstem. Nie należy używać linków w postaci: „>>” czy „więcej” albo „kliknij tutaj”. Odnośniki nie mogą otwierać się w nowym oknie lub zakładce przeglądarki bez ostrzeżenia.
12. Zaleca się zastosowanie usprawnienia w postaci „skip links”, czyli możliwości przejścia bezpośrednio do treści pojedynczej strony. Jest to szczególnie ważne w serwisach, które mają kilkadziesiąt linków w nawigacji/menu głównym.
13. Kontrast kolorystyczny wszystkich elementów przekazujących treść (tekstów, linków, banerów) lub funkcjonalnych musi mieć stosunek jasności tekstu do tła co najmniej 4,5 do 1, a najlepiej jeśli nie jest mniejszy niż 7 do 1.
14. Stronę powinno dać się znacząco (co najmniej 200%) powiększyć narzędziami przeglądarki. Najlepiej jeśli wówczas strona cały czas mieści się poziomo oknie przeglądarki i nie pokazuje się poziomy pasek przewijania ekranu. Powiększona strona nie może „gubić” treści.
15. Wszystkie tytuły (title) stron muszą być unikalne i informować o treści podstrony na jakiej znajduje się użytkownik. Układ treści w tytule powinien być zbudowany wg schematu: [Tytuł podstrony] – [Nazwa Instytucji].
16. Wszystkie podstrony powinny być oparte o nagłówki. Nagłówki (h1-h6) są podstawowym sposobem porządkowania treści na stronie. Nagłówek h1 powinien być tytułem tekstu głównego na stronie.
17. Do porządkowania treści w tekstach, czy elementów nawigacji należy wykorzystywać listy nieuporządkowane i uporządkowane.
18. Język strony oraz język fragmentów obcojęzycznych powinien być określony atrybutem lang.
19. Cytaty powinny być odpowiednio wyróżnione – co najmniej cudzysłowami.
20. Kod serwisu powinien być zgodny ze standardami i nie korzystać z tabel jako elementu konstrukcyjnego strony.
21. Tabele służące do przekazania danych powinny być zbudowane w możliwie prosty sposób i posiadać nagłówki.
22. Wszystkie ramki powinny być odpowiednio zatytułowane.
23. Wszystkie skrypty i aplety powinny być dostępne dla osób niewidomych i osób korzystających wyłącznie z klawiatury.

24. Formularze, w tym formularz wyszukiwarki powinny być zbudowane zgodnie ze standardami. Wszystkie pola formularzy i przyciski powinny być właściwie opisane.

25. Serwis powinien być dostępny w przeglądarkach i urządzeniach z wyłączoną obsługą CSS.

Modernizacja stron w przyszłości zgodnie z obowiązującymi standardami WCAG 2.0. zapewni dostępność informacji dla wszystkich zainteresowanych. W perspektywie społecznej zwiększy to dostępność do informacji dla osób niepełnosprawnych co w konsekwencji długoterminowej może skutkować większym zaangażowaniem w życie lokalnych społeczności. W kwestii finansowej są można pozyskać środki z programu Dostępność + jeśli planowane dostosowanie będzie w bardzo szerokim zakresie - jednakże zastosowanie, któregoś z podanych 25 punktów nie wiąże się ze znacznymi nakładami finansowymi dla Instytucji.

Instytucja może przygotowywać materiały pisane w wersji elektronicznej powinny być sporządzone zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego, tj. w sposób ułatwiający korzystanie wszystkim, w tym osobom z różnymi rodzajami niepełnosprawności (np. dysfunkcjami narządu wzroku, słuchu i ruchu).

W szczególności chodzi o:

- a) zaprojektowanie odpowiedniej struktury tekstu, czyli stosowanie możliwie często tytułów, akapitów i śródtytułów w tekście ułatwiających osobom z niepełnosprawnościami poruszanie się po nim (w tym stosowanie jednolitej i jasnej hierarchii nagłówków, np. tytuł artykułu: nagłówek poziom 1, akapit – nagłówek poziom 2, węższy fragment treści – nagłówek poziom 3),
- b) stosowanie czcionek bezszeryfowych, gładkich, bez ozdobników, z dużymi przestrzeniami między każdą literą, bez cieniowania i bez szarości (np. Arial, Verdana), unikanie kursywy,
- c) stosowanie prawidłowego kontrastu między tekstem a tłem (np. czarny tekst na białym tle dla tekstu podstawowego, dla nagłówków ewentualnie kolory o dużym kontraście) z dużymi i widocznymi znakami interpunkcyjnymi. Kontrast minimalny powinien być zachowany na poziomie od 4,5 do 1. Logotypy nie muszą spełniać tego standardu.
- d) czytelność czcionki: czcionka powinna być możliwie jak największa. Chociaż oczywiście należy to dostosować do koniecznej do umieszczenia na stronie liczby znaków, nagłówki powinny być większe od tekstu podstawowego o co najmniej 2 pkt,

e) wykonywanie nadruków wyłącznie w polu zadruku. Nie należy wykonywać zadruku na spadach,

f) możliwie częste operowanie światłem w tekście. Rekomendujemy w miarę możliwości, aby światło pomiędzy elementami graficznymi a tekstem wynosiło ok. 1 cm,

g) w przypadku wydania elektronicznego konieczne jest stosowanie opisów alternatywnych dla wykresów, schematów, zdjęć, tabel itp. czyli opisanie tego co znajduje się na zdjęciu, wykresie lub grafice),

h) używanie prostych słów i z dań (unikanie języka fachowego, hermetycznego)

unikanie: nadmiernego formatowania tekstu, tekst pozostawiamy wyjustowany do lewej strony, jeżeli to możliwe to najlepiej w jednej kolumnie, dzielenia wyrazów, czysto ozdobnych elementów graficznych oraz stosowania w ich miejsce prostych grafik informacyjnych, wcięć w akapicie (możemy go zastąpić odstępem), różnego kroju czcionki dla różnych elementów layoutu strony i treści podstawowych. Ponadto w przypadku dokumentów w word/pdf: każdy dokument elektroniczny powinien posiadać kompletne informacje tytułowe (autora publikacji, nazwę dokumentu, datę stworzenia itp.), w dokumentach elektronicznych przyjmujących postać strony internetowej w sekcji meta należy uwzględnić język dokumentu, który posłuży osobom z dysfunkcjami wzroku do automatycznego tłumaczenia.

W perspektywie społecznej zwiększy to dostępność do informacji dla osób niepełnosprawnych co w konsekwencji długoterminowej może skutkować większym zaangażowaniem w życie lokalnych społeczności. W kwestii finansowej są można pozyskać środki z programu Dostępność + jeśli planowane dostosowanie będzie w bardzo szerokim zakresie - jednakże zastosowanie, któregoś z podanych 25 punktów nie wiąże się ze znacznymi nakładami finansowymi dla Instytucji.

Treść Rekomendacji 8

Zastosowanie bezpośredniego lub zdalnego dostępu do tłumacza języka migowego

Stan faktyczny i przyczyny wystąpienia

W instytucji nie ma bezpośredniego dostępu do tłumacza języka migowego. W punktach informacyjnych nie ma również dostępu do zdalnego tłumacza języka migowego

Sposób wykorzystania rekomendacji

W celu zwiększenia dostępności uczelni dla osób niesłyszących, posługujących się Polskim Językiem Migowym zaleca się zastosowanie rozwiązania ułatwiającego kontakt z takimi osobami. Spełnieniem rekomendacji może być zatrudnienie tłumacza języka migowego lub też skorzystanie z dostępnych na rynku usług zdalnego tłumacza języka migowego. Usługa polega na tłumaczeniu w czasie rzeczywistym rozmowy z osobą niesłyszącą za pośrednictwem internetowej wideo konferencji zapewniającej wysoką jakość obrazu.

Podsumowanie

Wszystkie w/w rekomendacje są wskazówkami znacznie poprawiającymi dostępność czyli dostęp wraz z możliwością użytkowania przez osoby o ograniczonej mobilności i percepcji do wszystkich podstawowych funkcji obiektu i jego otoczenia na równi ze wszystkimi, zgodnie z definicją „projektowania uniwersalnego”. Nie wymagają natychmiastowego wprowadzenia, gdyż nie dotyczą sytuacji, w której istnieje zagrożenie dla zdrowia i bezpieczeństwa użytkowników budynku.

Wykorzystanie proponowanych rozwiązań (rekomendacji) przyczyni się do poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnościami. Są to działania trudne i czasochłonne, a na efekty w wielu przypadkach pojawią się za kilka lat, jednak z uwagi na zmieniającą się sytuację demograficzną oraz istniejące aktualnie możliwości ich wdrażania nie powinno się odkładać w czasie.

Przeprowadzony monitoring i jego efekty, w tym także przedstawiony raport może być podstawą do przeprowadzenia na terenie funkcjonowania instytucji bardziej kompleksowych działań związanych z zwiększaniem dostępności i zapewnieniem usług adekwatnych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami. Wspólnie wypracowane rozwiązania mogą stanowić podstawę i impuls do włączenia się działania realizowane w ramach Programu Dostępność Plus, opracowywanej przez Biuro Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych Strategii na Rzecz Osób Niepełnosprawnych czy też regulacji wprowadzonych przez ustawę o dostępności.

Sporządził

Załączniki.

Załącznik nr 1: Matryca dostępności

Zdjęcia: 1,2, 2a, 3, 3a, 4, 5, 6, 6a, 7